

Elemente introductive de acupunctura veterinară

Introductive elements of veterinary acupuncture

Hulea Călin Ioan, Romeo T Cristina
Facultatea de Medicină Veterinară Timișoara

Rezumat

Prezentul referat este unul introductiv și prezintă elementele definitorii ale acupuncturii veterinare o modalitate relativ nouă în România. Acupunctura reprezintă un sistem complex de diagnosticare, tratare și prevenire a bolii, bazat pe acțiunea reflexă a organismului, ca urmare a înțepării pielii în anumite puncte cu ace metalice fine. Tratamentul presupune influențarea unor puncte, pe suprafața corpului, cunoscute sub numele de *puncte de acupunctură* aflate în corelație cu anumite organe interne și funcțiile corpului. Scopul acupuncturii este acela de a consolida și de a stimula general organismul, propriile sale mecanisme adaptiv-homeostatice (echilibrul fiziologic). Acupunctura este una dintre cele mai sigure metode de tratament veterinar atunci când este practică de către un acupuncturist competent. Știindu-se care sunt punctele de acupunctură și la ce nivel se poate acționa, în sens benefic, rezultatele obținute pot duce la: inhibarea durerii, creșterea debitului cardiac, suprimarea reflexului de tuse sau stimularea vindecării osoase. Acupunctura determină efecte terapeutice favorabile într-o mare varietate de boli ale animalelor. Vorbind de indicațiile terapiei prin acupunctură trei categorii principale sunt relevante: ca terapie primară, când e selectată ca modalitate principală de tratament, ca terapie adjuvantă de susținere, ca terapie back-up, alternativă atunci când tratamentele standard sunt insuficiente. Acupunctura poate fi folosită simultan cu mai multe terapii tradiționale occidentale și este foarte compatibilă cu multe abordări netradiționale și abordări veterinare holistice, (de exemplu homeopatia și chiropractică). În ultimii 20 de ani numeroși medici veterinari din Europa au început să practice în cabinetele lor numai acupunctura la animale. Din 1974, s-a constituit International Veterinary Acupuncture Society (IVAS), cu numeroase filiale în Europa și America. În referat se mai prezintă aplicabilitatea acupuncturii din perspectiva asiatică și cea occidentală, teoriile actuale din acupunctură (bio-electrică, umorală și neurofiziologică), direcțiile, principalele indicații, limitele și indicațiile, avantajele și dezavantajele acupuncturii veterinare.

Cuvinte cheie: *Acupunctura veterinara, elemente, indicații, limite*

Abstract

This preliminary report is about veterinary acupuncture defining elements a relatively new method in Romania. Acupuncture is a complex system of diagnosis, treatment and prevention of disease, based on reflex action of the body, due to the skin's with fine steel needles stinging. Treatment involves influencing of precise points on the surface of the body known as acupuncture points in conjunction with certain internal organs and body functions. The purpose of acupuncture is to strengthen and stimulate the body generally, its own homeostatic mechanisms adapted (physiological balance). Acupuncture is one of the safest methods of veterinary treatment when practiced by a competent acupuncturist. Knowing which are acupuncture points and at what level can act in good sense, the results can lead to: pain inhibition, increased cardiac output, suppression of cough reflex or stimulate bone healing. Acupuncture causes favorable therapeutic effects in a variety of animal diseases. Speaking about the indications of acupuncture therapy, relevant are three main categories: primary therapy when it is selected as the main method of treatment, as adjunctive therapy support, back-up therapy, ana as an alternative one, when standard treatments are insufficient. Acupuncture can be used simultaneously with traditional therapies and is very compatible with many non-traditional and holistic veterinary approaches (eg homeopathy and chiropractic one). In the past 20 years many veterinarians in Europe have started to practice in their offices only in animal acupuncture. Since 1974, International Veterinary Acupuncture Society was formed (IVAS), with numerous branches in Europe and America. In the report the applicability of acupuncture is also presented from the Asian and Western perspective, are presented current theories of acupuncture (eg bio-power, humor and neurophysiological), directions, main indications, limitations and indications, advantages and disadvantages of veterinary acupuncture.

Key words: *Veterinary acupuncture, elements, indications, limits.*

Introducere

Acupunctura reprezintă un sistem complex de diagnosticare, tratare și prevenire a bolilor, bazat pe acțiunea reflexă a organismului, ca urmare a înțepării pielii în anumite puncte cu ace metalice fine.

Asemenea altor modalități terapeutice veterinare, scopul acupuncturii este acela de

a consolida și de a stimula general organismul, propriile sale mecanisme adaptiv-homeostatice (echilibrul fiziologic).

Tratamentul presupune influențarea unor puncte precise, pe sau aproape de suprafața corpului, cunoscute sub numele de *puncte de acupunctură* aflate în corelație cu anumite organe interne și funcțiile corpului.

În mod tradițional, sunt inserate ace metalice fine solide, în punctele de acupunctură. În general, se acceptă că acupunctura își are originea în China, deși există unele datări precum acesta ar fi fost practică inițial în nordul Indiei și în Tibet, de unde s-a extins în China [12].

Acupunctura veterinară

Se bazează pe teorii vechi din Medicina Tradițională Chineză (TMC), care identifică animalul ca pe o ființă energetică unitară.

Aceasta a integrat, de asemenea, numeroase contribuții de la teoriile și cercetările științifice moderne.

Dovezile arheologice sugerează că această tehnică a fost utilizată încă de acum 3000 de ani î.Hh.

Una dintre cele mai vechi documente în domeniu „*The Yellow Emperor's Classic of International Medicine*” este datată în jurul anilor 400-200 î.Hr., acesta conținând date despre utilizarea acupuncturii în cel mai mic detaliu, mai mult, explică marea circulație cu 2000 ani înainte de a fi descoperită de medicina occidentală.

Utilizarea la animale pare să fi fost folosită de la începuturile acupuncturii [7].

Se spune că acupunctura veterinară a fost descoperită pe câmpul de luptă, atunci când caii cu afecțiuni podale s-au însănătoșit după ce au fost străpunși de săgeți în anumite puncte. De atunci, această practică s-a dezvoltat în mod continuu în China, cel mai frecvent fiind tratate cămilele, caii și porcii.

Există date care atestă existența practicii acupuncturii veterinare încă din timpul dinastiei Zang și Chow, în jurul 2000-3000 î.Hr. În 650 î.Hr., Shun Yang devine primul veterinar chinez cunoscut care aplică medicina tradițională, fiind considerat întemeietorul acestei practici.

De-a lungul ultimei dinastii menționate în istoria Chinei, între anii 1644-1912, datele au înregistrat existența unei epidemii la suine, boala fiind tratată și eradicată prin intermediul acupuncturii [1, 10].

Încă din timpul dinastiei Chow, medicina tradițională chineză, începe să se răspândească, inițial în Coreea și ulterior în Japonia, amândouă țări aducând numeroase contribuții în evoluția acupuncturii umane și veterinare, în special între anii 1100-1600.

Acupunctura veterinară a început să fie practică pentru prima oară în Europa, în Franța, din secolul a XVIII-lea, tehnicile fiind introduse de către călugării iezuiți reînțorși din

China, în anul 1836 semnalându-se primul caz de vindecare a unui bou paralizat după ce i-au fost implantate ace de-a lungul coloanei vertebrale în regiunea lombară [1].

De-a lungul timpului acupunctura și-a dovedit eficacitatea în tratamentul a numeroase afecțiuni, nu numai la oameni, ci și la animalele de rentă sau de companie.

Efectul anestezic al acupuncturii a fost evidențiat inițial la oameni, în anul 1958, fiind aplicat abia 11 ani mai târziu pe câini, cai și măgari [1].

Recent, s-a evidențiat posibilitatea aplicării **electroacupuncturii** ca mijloc analgezic unic în intervențiile chirurgicale la vaci [9].

Aplicarea acupuncturii a făcut, de exemplu posibilă vindecarea sindromului Horner la un câine [15] și a diminuat severitatea crizelor epileptiforme la aceeași specie [6].

Utilizată pentru reducerea durerilor cronice, această metodă a fost foarte utilă tratării câinilor cu afecțiuni de disc intervertebral în regiunea toracolombară, dar și în regiunea cervicală atunci când e asociată cu medicația naturistă [9].

În patologia ecvinelor, acupunctura și-a dovedit de multe ori eficacitatea, în special în afecțiunile cronice ale coloanei vertebrale, boli naviculare și ale țesuturilor moi dar și în afecțiunile gastrointestinale, respiratorii și reproductivă [4, 11].

În ultimii 20 de ani numeroși medici veterinari din țări avansate precum Franța, Germania Anglia, Olanda și Austria au început să practice în mod oficial în cabinetele lor doar acupunctura animalelor. Din 1974, s-a constituit **International Veterinary Acupuncture Society (IVAS)**, cu numeroase filiale în Europa și America.

Medicii veterinari afiliați cu IVAS reprezintă 14 naționalități, numeroase instituții academice, precum și un spectru larg de interese practice [19, 20, 21, 22].

Aplicabilitatea acupuncturii

Pacientul astfel se vindecă nu prin tratament paliativ sau suprimare, ci prin corectare a ceea ce este fundamental greșit.

a. Perspectiva asiatică

Medicina tradițională chineză descrie un sistem ordonat sau o rețea de canale de interconexiune și meridiane care există în locații previzibile în întregul organism.

Există 14 meridiane principale care desfășoară fluxul de „qi” („chi”).

Qi-ul este gândit ca o energie, o forță vitală susținută care reglează funcțiile organismului, deoarece circulă continuu prin sistemul de meridiane.

Pentru a se menține starea de sănătate este esențial ca energia „qi” să curgă într-un mod lin, armonios și liber [4, 12].

Pe plan intern meridianele majore se conectează și comunică cu organele specifice. Cele mai multe boli și accidente sunt cauzate sau însoțite de tulburări în fluxul și echilibrul de qi.

Tulburările funcției qi pot fi influențate prin tratare la punctele de acupunctură.

Cele mai multe puncte de acupunctură sunt situate într-o zonă anatomică specifică unde un meridian vine aproape de suprafața corpului.

Oamenii, în general, se consideră că au 365 puncte de acupunctura clasice asociate cu meridianele majore.

Animalele domestice au puncte de acupunctura care sunt perfect corelabile cu cele de la om.

Deși, cele mai multe dintre aceste puncte sunt utilizate în acupunctura veterinară modernă este interesant de observat faptul că unele animale domestice există unele neîntâlnite la oameni.

Cele mai multe puncte au un diametru variabil de la 1,5 la 3,0 mm și sunt caracterizate prin conductivitate electrică ridicată în comparație cea a pielii [19].

Comportamentul și funcția „qi” este descrisă de teoriile TCM.

Aceste teorii reprezintă baza care permite unui acupuncturist veterinar să identifice, localizeze și să caracterizeze punctele specifice ale dizarmoniilor energetice la animale [4, 12].

Exemple ale acestei teorii sunt:

- teoria yin-yang,
- teoria celor cinci elemente și
- cele opt principii (ba-gang).

Înainte ca un animal să poată fi tratat, se face un diagnostic TCM.

Acest lucru este realizat printr-un proces sistemic de evaluare a unui pacient prin observare, atingere, ascultare și comunicare (istorie, comportament, etc).

Diagnosticul TCM (Traditional Chinese Medicine), la rândul său, este baza pentru planificarea sau prescrierea tratamentului.

Un singur punct de acupunctura dintr-un grup de puncte va fi selectat pentru a corecta

excesele și/sau deficiențele energetice ale pacienților.

Actul acupuncturii, funcționează ca:

- deschizător/închizător de uși sau porți
- ca blocant al unei căi navigabile.

Acul va inhiba sau va permite energiei să treacă de la o traiectorie la alta.

Procesul de mai sus are intenția de a corecta tulburările energetice și de a permite organismului să funcționeze el însuși într-o manieră normală.

Pacientul astfel tratat se va vindeca nu prin tratament paliativ sau suprimare, ci prin corectarea funcției.

b. Perspectivă occidentală

Investigațiile științifice au dat unele indicii referitoare la modul de funcționare a acupuncturii.

Este important de recunoscut totuși, că până în prezent, nici o teorie modernă nu poate, prin ea însăși, explica în amănunțime toate fenomenele asociate vindecării în acupunctură [4, 12].

Teoriile moderne din acupunctură

a. Teoria bio-electrică

Această teorie sugerează că baza de coordonare și reglementare a proceselor biologice este de natură fizică, într-o dimensiune electrică și nu chimică.

Conceptul recunoaște că există câmpuri de energie polarizate electric, în și în jurul organismului și în jurul fiecărei celule.

Mai mult, aceste câmpuri electrice sunt asociate cu o rețea de circuite care conduc continuu curent prin corp.

Acest curent este realizat de celulele care formează un sistem de conducere complet diferită - celulele perineurale, localizate lângă fibrele nervoase.

Spre deosebire de celulele nervoase, celulele perineuronale au o conductivitate cunoscută sub numele de semiconductivitate, mai lentă decât impulsurile nervoase senzoriale sau motorii obișnuite.

Acest curent bioelectric este receptiv la forțele electromagnetice și este responsabil pentru inițierea, coordonarea și reglarea a numeroase funcții ale organismului fiind deja demonstrat că este foarte susceptibil la influența prin câmpurile electromagnetice externe. În acest context:

- punctele de acupunctură sunt analoge amplificatoare;

- **meridianele** servesc drept **căi de conducere** și

- **qi-ul** e comparabil cu **bioelectricitatea**.

Acele de acupunctură, conform acestei teorii, afectează bioelectricitatea organismului într-un mod benefic, asistând organismul la revenirea către condiția în care acesta își poate relua activitatea de reglare într-o manieră normală.

b. Teoria umorală

Această teorie sugerează că acupunctura funcționează prin eliberarea de substanțe chimice specifice în sânge și în alte fluide ale corpului.

De exemplu, unele puncte de acupunctură, atunci când sunt stimulate, eliberează o substanță asemănătoare morfinei care poate **atenua durerea**.

Categoria cea mai bine studiată de substanțe umorale analgezice (de reducere a durerii) sunt **endorfinele**.

Acupunctura este cunoscută pentru capacitatea de stimulare a sistemului imunitar. Anticorpii sunt produși în cantități mai mari. Celulele albe din sânge nu vor fi eliberate numai în număr mai mare, dar prezintă și o funcție de fagocitoză mult amplificată în timpul infecțiilor microbiene.

În plus, acupunctura poate fi eficientă în tratarea multor reacții asemănătoare celor alergice, precum și reacțiilor nocive inflamatorii, bolilor autoimune și febrei.

Există dovezi că acest lucru este posibil deoarece substanțele umorale sunt eliberate după tratamentul prin acupunctură.

Alți factori umorali asociați cu tratamentul în acupunctură sunt:

- **neurotransmițătorii**, (ex. serotonina și epinefrina) și

- **hormonii**, (ex. cortizolul și tiroxina).

c. Teoria neurofiziologică

Această teorie se bazează pe ipoteza că acupunctura funcționează pentru că există o **relație fizică** între punctele de acupunctură și nervii periferici. Este bine cunoscut faptul că există un număr mare de neuroreceptori (terminații nervoase care transmit informații, cum ar fi durerea, căldura sau presiunea), lângă sau aproape de cele mai multe puncte de acupunctură. În plus, cele mai multe puncte de acupunctură au o relație fizică cu nervii periferici.

De exemplu, punctele de acupunctură sunt adesea situate la locul unde nervii

pătrund în: **mușchii majori, oase, tendoane sau vase de sânge**.

Plasate în mod corespunzător, acele de acupunctură comunică direct cu neuroreceptorii specifici, care, la rândul său, trimit un mesaj specific prin intermediul sistemului nervos autonom al organismului.

Acest mesaj neurologic va modifica în cele din urmă mecanismele care au în mod obișnuit au rol de reglare și de control în fiziologia unui animal.

Știindu-se care sunt punctele de acupunctură și la ce nivel se poate acționa, în sens benefic, rezultatele obținute pot fi reprezentate de:

- **inhibarea durerii,**
- **creșterea debitului cardiac,**
- **suprimarea reflexului de tuse sau**
- **stimularea vindecării osoase.**

Noi direcții în acupunctura contemporană

Pentru a practica corespunzător acupunctura veterinară sunt necesare numeroase cunoștințe de specialitate.

Din cei aproximativ 300 de acupuncturiști veterinari din Statele Unite de astăzi, mai mult de jumătate au beneficiat de formare în domeniu după absolvire, aceasta fiind certificată de Societatea Internațională de Acupunctură Veterinară (IVAS = International Veterinary Acupuncture Society)

Certificarea în această specialitate necesită înțelegerea principiilor și practicarea TMC, precum și integrarea teoriilor științifice curente cu cunoștințe de acupunctură occidentală, în domeniul medicinei veterinare [21, 22].

Până în prezent există numeroase abordări și metodologii moderne pentru tratarea animalelor cu mijloacele acupuncturii.

În unele situații terapia **necesită căldură** pentru obținerea rezultatelor dorite (**moxibustion = moxa**), în loc de inserarea unui ac steril metalic în punctele de acupunctura, **presiunea manuală (sau presopunctura)**, **energia electrică de joasă tensiune (electroacupunctura)** și **sunetul (sonopunctura)** au, de asemenea, aplicații speciale [5].

În unele circumstanțe, fire foarte mici, sterile de aur sau din argint sunt **implantate** în zone precise a punctelor de acupunctură.

Utilizarea luminii ca și de altfel utilizarea **laserelor** sunt metode foarte eficiente.

În cazul „**aquapuncturii**” un volum mic de lichid steril, cum ar fi vitamina B₁₂ este injectat

În puncte de acupunctură, în special atunci când este indicată o perioadă de stimulare prelungită.

Astăzi, acupunctura veterinară presupune tot mai mult combinarea principiilor medicinei chineze clasice într-un fond clinic și științific occidental. Acest proces de integrare a avut numeroase rezultate pozitive, contribuind la aprofundarea și numeroase perspective în profesia de medic veterinar, precum și la existența unor opțiuni alternative puse la dispoziția posesorilor de animale.

În ultimele două decenii, două dintre cele mai importante aplicații ale acupuncturii la animale sunt:

- terapia auriculară și
- EAV (electro-acupunctura veterinară).

a. Terapia auriculară

Implică utilizarea a numeroase puncte de acupunctură situate pe urechile animalelor. Aceste puncte auriculare sunt utilizate atât pentru diagnostic, cât și pentru tratament [19].

b. Electroacupunctura

A fost dezvoltată de *Rhinhart Voll*, medic și fizician german [5].

Acest instrument foarte util se bazează pe modul previzibil de răspuns la condițiile de boli diferite. Prin măsurarea rezistenței electrice a pielii, peste punctele de acupunctură, pot fi obținute mai multe tipuri de informații utile în ceea ce privește starea și funcția fiecărui individ, meridianul de acupunctură, informații care cuantifică, se califică, și localizează tulburările energetice ale unui pacient.

Această metodologie poate sugera informații despre ce substanțe specifice (de mediu, medicamente și nutriționale) pot dezavantaja sau avantaja efortul organismului pentru a restabili armonia și echilibrul său, prin sistemul de meridiane. În consecință, aceasta permite medicului veterinar să recunoască substanțele benefice organismului.

Principalele indicații pentru acupunctura veterinară

Acupunctura este cunoscută că ar avea un efect terapeutic bun într-o mare varietate de boli ale animalelor.

Deși durerea moderată este o aplicație importantă în acupunctura veterinară, spectrul aplicațiilor este mult mai extins, fiind considerat a fi un benefic pentru cele mai multe tulburări funcționale.

De asemenea, abordarea prin acupunctură poate fi eficace pentru numeroase probleme structurale.

În afară de terapie, acupunctura este utilă în practica clinică ca instrument de diagnostic.

Multe afecțiuni clinice pot fi diferențiate și localizate cu utilizarea examenelor manuale sau instrumentare.

Chiar și atunci când acupunctura este indicată, acesta trebuie pusă în balans cu alternativele existente. În plus, obiectivele proprietarului, preferințele și valorile personale trebuie să fie analizate cu atenție.

Este interesant de observat că nu în toate situațiile răspunsurile sunt identice atunci când se face o comparație între speciile de animale domestice. De exemplu la cai, câini și pisici poate fi utilă în special pentru multe din afecțiunile neurologice, algice și gastro-intestinale [10, 8, 9].

Vorbind de indicațiile terapiei prin acupunctură trei categorii principale sunt relevante:

1. ca terapie primară, când e selectată ca modalitate principală de tratament.
2. ca terapie adjuvantă de susținere,
3. ca terapie back-up, alternativă atunci când tratamentele standard sunt insuficiente.

Acupunctura poate fi folosită simultan cu mai multe terapii tradiționale occidentale.

În plus, acesta este foarte compatibilă cu multe abordări netradiționale și abordări veterinare holistice, cum ar fi de exemplu homeopatia și chiropractica [3].

Limitele acupuncturii

Există circumstanțe în care acupunctura este inutilă sau chiar contraindicată, această terapie neputând să înlocuiască alte modalități atunci când acestea sunt mai adecvate [19, 21].

Un fapt esențial este legat de necesitatea îndemânării și cunoașterii procedurilor de acupunctură din partea clinicianului.

Dacă animalul are o fractură la unul din membre, acesta va avea nevoie de intervenții chirurgicale ortopedice, acupunctura în acest caz având rolul de a minimiza durerea post-operatorie, de a facilita vindecarea, precum și de a reduce incidența artritelor postoperatorii.

În general practicienii acupuncturii pot înregistra eficacitate nulă, scăzută sau deturnată a procedurilor specifice în următoarele situații:

- a. cazul femelelor în gestație avansată;
- b. cazul unor medicamente veterinare care pot modifica în mod semnificativ efectele tratamentului prin acupunctură, cum ar fi de exemplu: tranchilizantele, narcoticele, steroizii sau anticonvulsivantele.
- c. animale cu febră mare nu pot fi tratate cu tehnici de acupunctură, infecțiile bacteriene fiind mult mai bine tratate cu un antibiotic, acupunctura concomitentă, putând doar atenua de multe ori disconfortul și să accelereze procesul de vindecare.
- d. există limite cu privire la stadiul evolutiv a bolilor degenerative, acestea putând progresa în continuare și sau evoluția putând fi stompată prin acupunctura. Unele boli nu ar trebui să fie tratate prin acupunctură, cu excepția terapiei de susținere și simptomatice.
- e. acupunctura nu este considerată tratament primar în cancer sau tumorile maligne.

Indicațiile acupuncturii

După mulți autori foarte sintetici și în ordine aleatorie indicațiile acupuncturii pot fi regăsite în numeroase afecțiuni [2, 4, 7, 11, 14, 15, 17, 18]:

- a. **gastro-intestinale:** hipomotilitate esofagiană, gastrită, atonie, gastro-enterită, colită, megacolon, prolaps rectal, diaree idiopatică cronică sau vomă;
- b. **respiratorii:** rinite, sinuzite, laringite, astm bronșic, tuse cronică, epistaxis, pneumonie;
- c. **neurologice:** nevralgie de trigemen, paralizia nervilor periferici, nistagmus, sindrom vestibular, torticolis, mielopatie non-degenerativă, epilepsie, accident vascular cerebral, surditate, comă;
- d. **musculo-scheletice:** boala cronică degenerativă a articulațiilor, boli de disc intervertebral, spondiloze, displazie de șold, degenerarea procesului anconat, tendinite, entorse, spasme musculare exemplu spasmul mușchiului trapez;
- e. **de reproducere, endocrine și metabolice:** chisturi ovariene, distocie, retenții placentare, prolaps uterin, mastită, edem ugerului, hepatită, icter;
- f. **imunosupresive și alergice;**
- g. **dermatologice:** dermatită neuro-senzorială, dermatită alergică;
- h. **căilor urinare:** incontinență, cistită, retenție urinară.

- i. **urgențe medicale:** stop cardiac, stop respirator.

Avantajele tratamentelor prin acupunctură

De obicei, durerea și disconfortul asociate cu tratamentul prin acupunctură este absent sau minim. De fapt, există de obicei **mult mai puțin disconfort asociat** cu un tratament prin acupunctură decât printr-o vaccinare sau injecție hipodermică. Ocazional, există un scurt moment de sensibilitate când un ac pentru acupunctura penetrează pielea în anumite zone sensibile.

Odată ce acele sunt la locul lor, majoritatea animalelor se relaxează. Unele chiar adorm în timpul tratamentului. Durata unui tratament poate varia de la **10 secunde până la 30 de minute**.

Pentru multe afecțiuni, pacienții sunt tratați o dată până la de trei ori pe săptămână, timp de patru până la șase săptămâni. Un răspuns pozitiv poate fi observat după una sau două tratamente.

În unele cazuri, ameliorarea poate să nu fie observată până la tratamentul cinci sau a șase. Proprietarii sunt adesea solicitați, sau cel puțin invitați, să fie prezenți.

Conduita înainte și după tratament

Pentru a spori beneficiul tratamentelor sunt importante următoarele aspecte:

- 1) Se va evita hrănirea, efortul, exercițiile fizice grele, sau îmbăierea imediat înainte sau după tratamente;
- 2) Odihna după tratamentele prin acupunctură va aduce un beneficiu maxim;
- 3) După efectuarea protocolului de acupunctură se poate administra orice medicament;
- 4) După tratamente este posibil să apară diverse modificări, unele pot fi efemere și altele susținute, unele subtile, altele evidente. De exemplu, poate exista o perioadă de schimbare a vigilenței sau a stării de emotivitate, cum ar fi liniștire, relaxare, modificări de somn, sociabilitate crescută. Alte modificări pot include tulburări ale poftelor de mâncare, precum și a tranzitului intestinal și ale căilor urinare, procesele sunt importante în procesul vindecării și ar trebui să se permită timp pentru a-și desfășura cursul.
- 5) Principiile care stau la baza acupuncturii veterinare se bazează pe energiile proprii

ale pacientului. Nimic nu poate înlocui alimentația corespunzătoare, exercițiile fizice regulate și cu prudență (cu excepția cazului în care acestea sunt contraindicate), și de odihnă adecvat.

Posibile reacții adverse și complicații ale acupuncturii

Acupunctura este una dintre cele mai sigure metode de tratament veterinar atunci când este practică de către un acupuncturist competent [4, 7, 11, 15, 17].

Comparativ cu alte modalități, reacțiile adverse sunt rare. Cu toate acestea, următoarele reacții adverse, pot să apară:

- 1) Efectul rebound: Aceasta este agravarea simptomelor de până la 72 de ore în urma unui tratament, urmată de o ameliorare. Acest lucru este neobișnuit și probabil să se întâmple la mai puțin de 5% din toți pacienții. Acesta de obicei este considerat a fi un semn bun, deoarece aceste persoane se simt ulterior foarte bine.
- 2) În funcție de tratament un animal poate manifesta fie un exces de energie, fie oboseală de până la 48 de ore.
- 3) Rar, un ac se poate rupe la nivelul pielii și al țesutului subcutanat. Acest lucru ar putea necesita intervenții chirurgicale minore pentru a se elimina, în cazul în care alte metode eșuează.
- 4) Pot să apară leziuni la nivelul organelor subiacente ca o consecință a inserării acelor, dar acestea sunt foarte rare. Uneori, poate apărea un hematom în cazul în care un vas de sânge este penetrat.

Bibliografie

1. **Amaro J. (2005)** – Acupuncture in Veterinary Medicine, *Dynamic Chiropractic*, 23(6): 1- 6.
2. **Cantwell Shauna (2010)** – Traditional Chinese Veterinary Medicine: The mechanism and management of acupuncture for chronic pain. *Topics in Companion Animal Medicine* – Topical review. Vol. 25, No. 1, 53-58.
3. **Cristina R. T. (2006)** - *Introducere în Farmacologia și Terapia Veterinară*, Solness, Timișoara, pp. 199-209
4. **Fleming P. (1994)**. Acupuncture for treatment of musculoskeletal and neurologic conditions in horses, 499–532. În Schoen A. M. – *Veterinary Acupuncture: Ancient to Modern Medicine*, American Veterinary Publ., California.
5. **Giudice Elisabetta, Galia Silvia, Giannetto Claudia (2008)**. Electro-acupuncture in dog:

diagnostic evaluation points. *J. Appl. Biomed.* 6: 147-152.

6. **Goiz-Marquez G., Caballero S., Solis H. și colab. (2009)**. Electroencephalographic evaluation of gold wire implants inserted in acupuncture points in dogs with epileptic seizures, *Res. Vet. Sci.*, 86: 152-161.
7. **Haltrecht Helaine (1999)**. Veterinary acupuncture, *Complementary and alternative veterinary medicine. Can Vet. J. Vol.* 40. 401-403.
8. **Hayashi A. M., Matera J. M., Brandao de Campos Fonseca Pinto A. C. (2007)**. Evaluation of electroacupuncture treatment for thoracolumbar intervertebral disc disease in dogs, *J. Am. Vet. Med. Assoc.*, 231: 913-918.
9. **Hayashi A. M., Matera J. M., Da Silva T. S., Pinto A. C., Cortopassi S. R. (2007)**. Electroacupuncture and Chinese herbs for treatment of cervical intervertebral disc disease in a dog, *J. Vet. Sci.*, 8(1): 95-98.
10. **Kim D. H., Cho S. H., Song K. H. și colab. (2004)**. Electroacupuncture analgesia for surgery in cattle, *Am. J. Chin. Med.*, 32(1): 131-140.
11. **Klide A. (1994)** - Acupuncture for treatment of chronic back pain in horses, pg 533-542. În Schoen A. M. – *Veterinary Acupuncture: Ancient to Modern Medicine*, American Veterinary Publ., California.
12. **Jagger D. H. (1994)** – History and concepts of veterinary acupuncture, pg 5-18. În Schoen A. M. – *Veterinary Acupuncture: Ancient to Modern Medicine*, American Veterinary Publ., California.
13. **Pintea V., Cotruț M., Manta D.A., Sălăgeanu G. (1982)** – Fiziologie, Ed. Didactică și Pedagogică București, pp. 36-43.
14. **Schoen A. M. (2000)**. Equine Acupuncture: Incorporation into Lameness Diagnosis and Treatment. *AAEP Proc.* 2000/Vol. 46, 80-83.
15. **Sung-Jin C., Okjin K. (2008)**. Acupuncture treatment for idiopathic Horner's syndrome in a dog, *J. Vet. Sci.*, 9(1): 117-119.
16. **Tobin T, Harkins J.D., Sams R. A. (1999)**. *Testing for therapeutic medications: Analytical/pharmacological relationships and "limitations" on the sensitivity of testing for certain agents. J Vet Pharmacol Therap*, 22:220-233. [KY Ag Exp Sta 98-14-134]
17. **Yin C. S., Jeong H. S., Park H. J., Baik Y., Yoon M. H., Choi C. B., Koh H. G. (2007)**. A proposed transpositional system in a mouse and rat model. *Research in Veterinary Science*, 84 (2008) 159-165.
18. **Yu C., Zhang K., Lu G., Xu J., Xie H., LUI Z., Wang Y., Zhu J. (1994)**. Characteristics of acupuncture meridians and acupoints in animals. *Rev. sci. tech. Off. int. Epiz.*, 13(3), 927-933

Web sites:

19. <http://www.pirasan.ro/noutati/acupunctura.html> (vizitat 09/10/2011.)
20. <http://www.abva.co.uk/> (vizitat 09/10/2011).
21. <http://www.ivas.org/AboutIVAS/VetAcupuncture/t/abid/83/Default.aspx> (vizitat 08/10/2011) .
22. <http://www.aava.org/> (vizitat 08/10/2011).